

Il Grischun paja 2019 pli pauc per l'energia electrica

Repower fa recurs avant Tribunal federal

DA MARTIN CABALZAR

■ **En la gronda part da la Svizra tegnan ils tegnaichasas per 2019 il medem pretsch per electricitad sco l'onn current. En il Grischun ed en la Svizra centrala profita la clientella schizunt d'ina reduziun dals pretschs.** Enfin la fin d'avust en ils producents d'energia obligads da communitgar publicamain las tariffas per il provediment electric da basa. I sa tracta da tariffas regladas che lian ils clients finals vid lur distributurs.

Pretschs stabils per 2019

Sco in dals ultims producents d'energia electrica ha la Romande Energie publictà il venderdi passà sias tariffas. Il concern d'energia dal Vad vul cunzunt mantegnair la stabilitad da pretsch per ils tegnaichasas privats e per manaschis pitschens, sco Romande Energie ha communitgà. Las duas categorias da clients menziunadas possian schizunt profitar d'ina pitschna reduziun da las tariffas per 0,1 pertschient e quai malgrà la tendenza creschenta dals pretschs sin il martgà d'energia. Er en auters lieus da la

Svizra na ston ils consuments betg quintar cun in augment dal pretsch d'energia. Sin fundament d'ina retschertga fatga tar 31 dals gronds producents d'energia è l'Associaziun svizra da las interpresas electricas vegnida a la conclusiun ch'ils pretschs per il provediment da basa vegnian a restar per gronda part stabils. Il circol dals interrogads cuarcia ensemen radund la mesadad dal consum d'electricitad en Svizra.

Reduziuns da pretsch en il Grischun ed en la Svizra centrala

La retschertga ha plinavant documentà ch'intgins tegnaichasas pon schizunt profitar d'ina reduziun dal pretsch d'electricitad. Uschia sbassa la «Central-schweizerische Kraftwerke AG» sias tariffas per clients privats tant tar il current sco tar l'energia per 10 pertschient. Tar il concern d'energia dal Grischun, Repower, vegn il consum d'energia ad esser 2019 per radund 4,5% pli bass che quest onn. Er il concern «Berner Energie Konzern» (BKW) preveda ina «reduziun minimala» dal pretsch d'energia. Praticamain sin il medem nivel restan las tariffas

d'electricitad a Turitg. Là paja in tegnaichasas mesaun tenor infurmaziun da las «Stadtzürcher Elektrizitätswerke» (EWZ) l'onn proxim radund 0,8 pertschient pli pauc. Er en la citad da Winterthur resta il pretsch d'energia pli u main sin il nivel da quest onn.

Augments da pretsch a Biel e Zug

In augment da pretsch considerabel datti denton a Biel. Las abitantas ed ils abitants da Biel vegnan a stuaier pajar l'onn proxim en la media nov pertschient dapli per l'energia electrica. Energie Biel auza las tariffas pervi dals pretschs augmentads sin il martgà d'energia.

En la Svizra orientala cun excepziun dal Grischun vegnan ils pretschs a s'augmentar per 4,8 pertschient. Tenor las ovras electricas da S. Gagl ed Appenzell munta quest augment en la media dals tegnaichasas trais francs per mais. Era las abitantas ed ils abitants da Zug ston pajar dapli. Las «Wasserwerke Zug» vegnan ad augmentar il pretsch d'electricitad per clients privats e manaschis d'artisanadi en la media per 1,2 pertschient.

Las midadas dals pretschs d'electricitad vegnian dentant a variar fitg tut tenor il quantum e la caratteristica da consum dal singul client. Per in'abitaziun da tschintg stanzas equipada cun ina platta electrica ed in adiever da 2500 kWh per onn possian ins schizunt quintar cun ina reduziun da 0,4 pertschient, scriva l'ovra electrica.

Summa summarum consistia il pretsch d'energia la finala da las trais cumponentas: rait, energia e taxas e taglias. Entant ch'ils custs per l'utilisaziun da la rait da transmissiun vegnan probabel a sa recudir, dastgassan ils pretschs d'energia crescher tendenzialmain, sco quai che la retschertga tradescha. Quels dependian dentant grondamain da la strategia da produziun e cumpra dals singuls concerns d'electricitad.

Repower fa recurs tar il Tribunal federal

Repower aveva pers avant il Tribunal administrativ federal il recurs cunter la decisiun da la cumissiun federala d'electricitad en la dispita partenent la metoda da quintar las tariffas. Tar questa dispita tranter ElCom e Repower vai per la dumonda sch'igl è da resguardar en la quintaziun da tariffas era las partecipaziuns ed ils contracts cun ovras idraulicas per il commerzi d'energia nazional ed internaziunal. En quest connex aveva la ElCom criticà en sia disposiziun Repower pervi da la quintaziun da las tariffas dal provediment da

basa per ils onns 2009 e 2010. La fin da zercladur 2018 ha il Tribunal administrativ federal lura dà per gronda part raschun ad ElCom.

Sco che la Repower scriva hajan els entant examinà la sentenza e decis da far recurs tar il Tribunal federal. Per la Repower sa tracta dad ina dumonda da princip che saja anc averta. Repower saja uss interessà che questa dumonda vegnia sclerida definitivamain dal suprem tribunal svizzer per uschia avair ina segirezza da dretg per decisiuns futuras.

Il concern d'energia grischun Repower fa recurs tar il Tribunal federal.

MAD

Midadas personalas tier la Fundaziun Gion Antoni Derungs

■ L'intent da la Fundaziun Gion Antoni Derungs è da segirar, derasar e da promover a moda ideala e materiala l'ovra dal compositist rumantsch Gion Antoni Derungs (1935–2012). Suentar la fasa da svilup da la fundaziun constituida avant tschintg onns datti ussa midadas personalas. Sa retratgs èn ils commemorbers da fin ussa Heidi Derungs-Brücker, Bernard Cathomas e l'anteriu deracha-

der federal Giuseppe Nay. Els èn s'engaschads en il cussegl da fundaziun a moda zunt meritavla. Da nov fan part da quel ils musicists Clau Scherrer, Philippe Bach e Christian Albrecht sco era la promotura da la cultura Gianna Olinda Cadonau Rehwinkel. Sut il presidi da Heinz Hauser collavuran vinavant en il cussegl da fundaziun Susanne Derungs-Dicht, Susanne Bürgisser-Derungs, Laura Decurtins

Rosset e Mario Schwarz. En sia nova cumposiziun ha il cussegl da fundaziun terminà la planisaziun da las lavurs per ils onns 2018 fin 2022. Quella prevesa per la promoziun e l'ediziun da las numerusas ovras era l'organisaziun d'in festival a Cuir l'onn 2022 per commemorar il dieschavel onn da la mort da l'enconuschent compositist grischun.

Christian Albrecht

Museum alpin en las stretgas

Resposta sin interpellaziun Engler

■ (anr/vi) Il cussegl federal na vul betg integrar il museum alpin a Berna en la retscha dals museums da la confederaziun. Quai scriva el en sia risposta da l'emna passada sin l'interpellaziun da Stefan Engler. Lez ha reclamà ch'ins ha scursani ils daners per il museum. La Svizra ristgia da perder il 2019 ses sulet museum che tematischa la muntada istorica, politica e geografica da las Alps, adonescha il politicher grischun en sia interpellaziun. Engler è da l'avis ch'il museum alpin possedia muntada nazionala. Er il parlament haja dublegià il 2011 las contribuziuns sin 1 020 000 francs.

«Il museum alpin da la Svizra vegn considerà en tschertgels dal fatg sco museum exemplaric ed innovativ che piglia si e tracta ils temas actuals socials, ecologics ed economic da las Alps», argumtescha Engler. La confederaziun haja gidà a fundar il museum e duaja era metter a disposiziun ils meds necessaris per segirar l'avegnir. Sco soluziun vesa il politi-

cher grischun era l'integraziun dal museum en la retscha dals museums nazionals.

Per gliez duvrassi dentant ina adattaziun da la lescha, respunda il cussegl federal. Ina tala adattaziun hajan ins fatg pir il 2009. Ins haja – sin giavisch dal parlament – redimensiunà la gruppa da museums nazionals. Museums spezialisads che focusseschan be sin in tema hajan ins statgà.

Il 2011 haja il parlament augmentà la contribuziun per il museum alpin be sco mesira transitorica fin che la midada da sistem giaja en vigur, scriva il cussegl federal. Tenor questa midada da sistem survegn il museum alpin uss mo pli ina pitschna contribuziun da la confederaziun.

Privel tras apparatins ch'ins porta sin chau u corp

Resposta sin l'interpellaziun Semadeni

■ (anr/vi) Silva Semadeni avertescha ch'uregliers ed auters apparatins irradieschian pli fitg che pensà. En in'interpellaziun giavisch la cussegliera nazionala mesiras. Il cussegl federal respunda ch'i na saja betg cumprovà ch'ils apparats fetschian donn a la sanadad. Betg mo il telefonin u ils uregliers, anzi, adina dapli apparatins portan ins direct sin il corp, per exempel smartwatches, mesiraders da puls, mesiraders da pass etc. En l'avegnir vegnan forsà anc vitiers egliers smarts. Tgi che dovria tals apparatins na saja savens betg pertschart dals champs electromagnetics che sajan cumbinads a lunga vista cun ristgs da sanadad, scriva Semadeni en l'interpellaziun. En Frantscha hajan ins scuvert che las valurs da radiaziun da telefonins ch'ins mesiria en il labor na correspundian betg cun las valurs realas en il diever quotidian. Las assicuranzas escludian gia oz da cuvrir ils ristgs en connex cun champs electromagnetics. Perquai vul Semadeni savair tge ch'il cussegl federal interprenda per avertir la populaziun. Ella po era

s'imaginar dad obligar ils producents da piazzar ina declaraziun bain visibla sin apparats radiant.

«Avertiments èn meds per far attent a moda preventiva ils consuments e las consumentas sin ristgs cumprovads per la sanadad», scriva il cussegl federal. Ma tar quests apparatins na saja betg segir sch'els donnegeschian a lunga vista la sanadad. Per ina infurmaziun preventiva sur da ristgs eventuals manchia ina basa legala. «Il cussegl federal beneventass dentant sche l'industria declerass – sco a sias uras tar ils telefonins – a moda voluntaria la radiaziun dad apparatins ch'ins porta damanaivel dal corp», statti scrit en la risposta sin l'interpellaziun. Ina tala decleraziun pussibilitass als consuments da cumprar products cun ina pli pitschna radiaziun.

In obligatori da dossiers electronics per pazients?

Il cussegl federal n'è betg persuenter

■ (anr/vi) Fissi cunvegnent d'introdur in obligatori per il dossier electronic da pazients? U chaschunassi mo dapli custs? Questa dumonda ha tschentà Heinz Brand en sia interpellaziun. Il cussegl federal è persuadì ch'il dossier electronic meglierass la qualitat e l'effizienz – ma el punctuescha era la voluntariadad.

En tuttas regiuns da la Svizra sajan ins da preschent londervi da furmar cuminanzas cun persunas dal fatg e cun instituziuns da sanadad, scriva il cussegl federal en sia resposta da l'emna passada. Questas cuminanzas sa laschan certificar per introdur il dossier electronic per pazients. Las emprimas certificaziuns sajan planisadas per il 2019, uschia ch'ins possia tegnaier en il termin d'introduziun per la populaziun il 2020.

Per ils spitals e las chasas da tgira valia ina fasa transitorica da trais, resp. tschintg

onns per introdur il dossier electronic, scriva il cussegl federal. Da gia uss discurre d'in obligatori per il sector ambulat saja memia baud. Cunzunt perquai ch'il parlament saja explicitamain s'exprimi per ina introduziun voluntaria en il sector ambulat. Il cussegl federal è persuadì ch'il dossier electronic augmenta la segirtad dals pazients e la qualitat e l'effizienz dal provediment.

Plinavant vegnia enfirmida la cumpetenza da sanadad dals pazients. Ulteriuras mesiras per derasar il dossier da pazients vegnian examinadas en rama da l'evaluaziun che la lescha prevedia.

